



Obec Jablonové

013 52 Súľov, okr. Bytča, tel. / fax: 041/5570006

IČO: 00321338, e-mail: jablonove@stonline.sk

Vážení spoluobčania,

kniha o našej obci nám približuje aj výročné zvyky, o ktorých sa tam môžeme dočítať. Spetrovali život našich predkov a mnohé z nich sa zachovali dodnes. Tento týždeň sme v kalendári oslávili sviatok sv. Juraja a zvyčajne na Juraja v noci z 23. apríla na 24. apríla mládenci robili po dedine „neplechu“. Hovorí sa tiež, že na Juraja sa má už celá hora zelenáť. Ďalším zvykom, ktorý sa zachoval až po dnešný deň bolo stávanie mája. V predvečer 1. mája mládenci stavali za spevu s muzikou máje dievkam súcim na vydaj. Vrchovec bol ozdobený farebnými stuhami. Máje sa „váľali“ v posledný májový deň. Tento zvyk sa zachoval až do dnešných dní v našej obci. Žiaľ, v tomto roku bude táto tradícia „stávanie obecného mája“ prerušená, kvôli šíriacej sa chorobe koronavírus.

Keď sa hlbšie začítame do monografie, môžeme tam nájsť aj to, ako vyzeral ľudový odev. Mužský odev tvorili súkenné nohavice, haleny, v lete muži nosili plátenné nohavice a plátennú košeľu. V letných mesiacoch im ako pokrývky hlavy slúžili klobúky, v zime baranice zo súkna a vlny.

Ženské oblečenie pozostávalo zo sukne, oplecka, kasanice, zástery, vlniaka a šatky. Oblečenie sa šilo z „turčaniny“. V lete sa poväčšine chodilo naboso, muži i ženy nosili krpce. Šatka sa nosila iba vo sviatočné dni.

Možno niektorí z vás by ste sa ma radi spýtali, prečo toto všetko hovorím. Je to z dvoch dôvodov. V prvom rade je to preto, lebo v týchto dňoch sa mi dostala do rúk kniha od autorov Jany Kucbeľovej a Petra Brenkusa, *odetí do krásy*. Autori tam opisujú ľudový odev na celom Slovensku o ktorý je v súčasnosti taký záujem, akému sa dosiaľ azda nikdy tieto prvky kultúrneho dedičstva netešili. Jana Kucbeľová pracuje s krojmi denno-denne a zaujalo ma, ako sa dostala k tejto záľube. Opisuje to takto: „K svojmu prvému skutočnému pokladu som prišla vďaka zberu handier v škole. Nieкто tam priniesol vrece a ja som z neho vyhrabala desať opleciek a zobrala si ich domov. Tak sa začala moja zbierka. Moje prvé kroje boli z Detvy a Podpoľania, neskôr sa ku mne začali dostávať aj z iných častí Slovenska.“

Jej zbierka obsahuje kompletne kroje približne zo sto slovenských obcí. Najviac ich je zo stredného Slovenska. Cieľom spomínanej publikácie je ukázať ľuďom nielen to, že každá výšivka, gombík, stuha či mašľa majú pre ňu obrovskú historickú, kultúrnu a informačnú hodnotu ale aj to, že chce ukázať ľuďom, aby opäť uvideli tradičný slovenský odev taký, aký v skutočnosti je – originálny a krásny.

Keď som čítal tieto riadky, tak ma napadlo, a to je ten druhý dôvod, prečo vám to hovorím, že by bolo veľmi dobré zachovať ľudový odev ako aj niektoré nástroje, ktoré sa v našej obci kedysi používali pre budúce generácie. Viem, že je to odvážna myšlienka. No myslím si, že by sme mohli začať aspoň tým, že niekedy by sme mohli v priestoroch kultúrneho domu urobiť výstavu takýchto ľudových odevov a náradia, ktoré ešte zostali v našich domácnostiach. Viem, že k mnohému nás viaže citový vzťah, pretože to nosili, či používali naši predkovia. Chcem vás teda poprosiť o to, aby ste porozmýšľali nad tým, čo by ste mohli požičať na túto výstavu. V prvom rade však o to, aby ste tieto veci nevyhadzovali. Opäť privítam od vás spätnú väzbu vo forme vašich návrhov, ako by sme toto všetko mohli uskutočniť už v tomto roku. Očakávam jednak vaše maily ako aj telefonáty, aby sme mohli spoločne ukázať deťom a mládeži, že naši predkovia boli nielen pracovití ale si dali záležť aj na svojom zovňajšku.

Vážení spoluobčania, v týchto dňoch sa nedá nehovoriť o nákazlivej chorobe koronavírus. Počúvame o nej v rádiu a v televízii. Čítame o nej v novinách a časopisoch. Dovoľte mi však jedno prirovnanie. Aj keď odev našich predkov bol jednoduchý, každý jeden kroj bol umelecké dielo, pretože to bol originál. Mnohé práce sa vykonávali ručne od tkania a bielenia plátna až po nádherné ručné výšivky, ktoré zdobili tento odev. K podobnému umeniu sme povolani aj dnes. Každý má byť v tomto období umelcom, ktorý prináša nádej tomu druhému. Mladí ľudia starším a starí mladým. Mladí ľudia neustále hľadajú svoje vzory. Keď v týchto dňoch prežívame náročné obdobie z hľadiska spoluzitia majme trpezlivosť navzájom medzi sebou. Nech starší nezabúdajú, že aj oni boli raz mladí a mladí nech pamätajú nato, že aj oni raz zostarnú. Majme záujem o seba, aby sme sa vzájomne povzbudzovali.

V Jablonovom 26.04.2020



A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized letters that appear to be "LČ", representing the name Ladislav Čička.

Ladislav Čička starosta obce